

NATIONAL CENTER FOR PUBLIC HEALTH

ACTIVITY REPORT ON SALT AWARENESS WEEK CELEBRATED WITH “DO YOU REALIZE JUST HOW MUCH SALT IS HIDDEN IN FOOD YOU BUY EVERY DAY?” THEME

**ТАНЫ ХУДАЛДАН АВЧ
БУЙ ХҮНСЭНД ХЭР ИХ
ДАВС НУУГДАЖ БАЙГААГ
МЭДЭХ ҮҮ!**

Утсан махан бүтээгдэхүүн, нөөжилсөн ногоо, шаржигнуур төмс,
утсан загас нь давс ихтэй.
Хүнсний бүтээгдэхүүний шошгоны шим тэжээлийн мэдээллийг
шалгаж 100г эсвэл 100мл-д 0.3г-аас бага давстайг сонгоорой.

2020 оны 03 сарын 09-15

ULAANBAATAR, 2020

CONTENT

Abbreviation	Error! Bookmark not defined.
ONE. BACKGROUND	4
TWO. GOAL, OBJECTIVES	4
2.1 Goal	4
2.2 Objectives	5
THREE. TERMS OF REFERENCE, BUDGET, PLAN	5
FOUR. IMPLEMENTED ACTIVITIES	5
OBJECTIVE 1: Technical guidance delivered to aimag and city health departments ...	5
OBJECTIVE 2: Development and distribution of video tip "Cooking salt-free meal"	7
OBJECTIVE 3: Stakeholder`s meeting for processed vegetable production industries	8
OBJECTIVE 4: Infographic publication and distribution.....	8
FIVE. CAMPAIGN ORGANIZED IN AIMAGS	15
5.1. IEC materials distributed to aimag and city health departments:	9
5.2. IEC materials distributed to other organizations:	10
SIX.OUTCOME, CONCLUSION, DISCUSSION	30
Challenges:	31
Annex 1. Terms of reference	32
Annex 2. Budget	34
Annex 3. Plan	35
Annex 4. Official letter sent to the WHO country office in Mongolia.....	37
Annex 5. Press news	38
Annex 6. IEC material distribution	40

Abbreviation

BGD	-	Bayangol district
BZD	-	Bayanzurkh district
MECSS	-	Ministry of education, culture, science, and sports
WHO	-	World health organization
GASI	-	General agency for specialized investigation
NCPH	-	National center for public health
SBD	-	Sukhbaatar district
SKHD	-	Songinokharikhan district
MFALI	-	Ministry of food, agriculture, and light industry
NCD	-	Noncommunicable disease
DNR	-	Department of nutrition research
KHUD	-	Khan-Uul district
CHD	-	Chingeltei district
NCHD	-	National center for health development
MOH	-	Ministry of Health
DHPDP	-	Department of health promotion and disease prevention

ACTIVITY REPORT ON SALT AWARENESS WEEK CELEBRATED WITH “DO YOU REALIZE JUST HOW MUCH SALT IS HIDDEN IN FOOD YOU BUY EVERY DAY?” THEME

ONE. BACKGROUND

The NCDs account for 78.9% of total mortality in Mongolia, particularly one in 3 people aged 15-64-year-old die from CVDs, diabetes, and cancer¹. An adult consumes an average of 10.5 grams of salt daily², 81.6% of the processed food and 83.6% of the manufactured food are high in salt³.

By 2030 the United Nations Sustainable Development Goals reduction in population salt intake of 30% by 2025. The National Strategy on Reduction of salt intake (2015-2025) reduction in population salt intake of 30% level from 2013 to 2025 and 40% reduction in the salt content of food products and public caterings respectively⁴.

The “Salt and health” global campaign initiated a “Salt awareness week” to be celebrated worldwide since 2005. Mongolia joined the World Action on Salt and Health in 2012, and the National Center for Public Health has been organizing the Salt awareness week campaign in March of every year.

As an implementation of the national nutrition program, 3.2.4;⁵ and “National strategy on the reduction of salt consumption” statement 2.3.3, the **“Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day!”** salt awareness week was successfully celebrated between March 09-15 2020 with the support of WHO. Due to the COVID-19 pandemic, the campaign implemented fully online.

TWO. GOAL, OBJECTIVES

2.1 Goal

Improve the involvement of processed vegetable production industries salt reduction activities and consumer`s knowledge of salt intake.

---

¹ MOH, CHD. Health indicators-2018. UB;2018:

² MOH, NCPH, WHO. National 4th STEPS survey. Preliminary result. UB;2020.

³ MOH, NCPH, WHO. Population salt consumption research report. UB; 2013:67.

⁴ Resolution #353, Government of Mongolia, 2015. “Reducing salt consumption” national strategy (2015-2025).

⁵ Resolution #447, Government of Mongolia, 2015. “Population nutrition” national program, UB;2016:8

2.2 Objectives

1. Provide information, recommendation, and technical guidance for aimag and city health departments,
2. Video Tip “Cooking salt-free meal” through the media organizations and websites delivery to the mass,
3. Organize stakeholder`s meeting for processed vegetable production industries,
4. Publish, and distribute infographic information on salt intake,
5. Distribute the printed IEC materials to aimag and city health centers
6. Disseminate information to consumers through social networks
7. Interview on television, radio, and social media

THREE. TERMS OF REFERENCE, BUDGET, PLAN

The terms of reference, budget, and plan to celebrate the Salt awareness week is developed by B. Enkhtungalag and M. Davaasuren, researchers at DNR, and approved by the director-general on January 31st, 2020 (Annex 1-3).

The approved terms of reference, budget, and plan were delivered to the WHO Country office in Mongolia along with an official letter #04 on February 03rd, 2020 (Annex 4).

FOUR. IMPLEMENTED ACTIVITIES

OBJECTIVE 1: Technical guidance delivered to aimag and city health departments

The guideline to celebrate the salt awareness week with “Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?” theme was developed by B.Enkhtungalag, a researcher at DNR and distributed to 21 aimag and 9 district health centers on March 05th, 2020 along with an official letter #106.

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ
НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ҮНДЭСНИЙ ТӨВ**

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайваны гудамж 17,
Утас/Факс: (976-11) 45-86-45
И-мэйл: info@ncph.gov.mn, <http://www.ncph.gov.mn>

2020.03.05, № 106.
танай _____-ны № _____-т

АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗАРТ

Удирдамж хүргүүлэх тухай

Монгол Улс "Давс ба эрүүл мэнд" Дэлхийн хөдөлгөөнд 2012 онд нэгдэн орж "Давсны мэдээлэл сурталчилгааны Дэлхийн 7 хоног" компанит ажлыг жил бүрийн 3 дугаар сард тэмдэглэж ирсэн.

Энэ жил "Таны худалдан авдаг хүнсэнд хэр зэрэг их давс нуугдаж байгааг мэдэх үү?" уриан дор 2020 оны 3 дугаар сарын 9-ны өдрөөс 15-ны хооронд зохион байгуулж байна.

Иймд "Таны худалдан авдаг хүнсэнд хэр зэрэг их давс нуугдаж байгааг мэдэх үү?" давсны мэдээлэл сурталчилгааны 7 хоногийг 2019 оны 3 дугаар сарын 9-ны өдрөөс 15-ны хооронд өөрийн орон нутагт нийгмийн цахим сүлжээгээр дамжуулан зохион байгуулж, тайланг 3 дугаар сарын 25-ны дотор Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн (info@ncph.gov.mn) хаягаар ирүүлэхийг хүсье.

Жич: Мэдээлэл сурталчилгааны 7 хоногийн постер, шторк, инфографик, бусад мэдээллийг Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн цахим хуудас (<http://www.ncph.gov.mn>)–аас авна уу.

Хамтран ажилласанд талархал илэрхийлье!

ДЭД ЗАХИРАЛ

Г.ЦАГААНХҮҮ

OBJECTIVE 2: Development and distribution of video tip “Cooking salt-free meal”

The video tip “Cooking salt-free meal” was developed in collaboration with the DNR, DHPDP, and “Gun-Shim” training center with the technical support of WHO. It includes 5 meal preparation tips (Picture 1-5).

Picture 1. Rice salad

Picture 2. Potato and pea soup

Picture 3. Banana cup cake

Picture 4. Steam cooked meat

Picture 5. Stir fired pepper and rice

The “Cooking salt-free meal” using commonly consumed produces and vegetable video tips were developed by B. Enkhtungalag, a researcher at DNR in collaboration with Sh. Erdenekhuu, general director of “Gun-Shim” training center. Researcher P. Lhagvagarav, producer G. Temuujin from the DHPDP assisted (Pictures 6-8).

Picture 6. “Cooking salt-free meal” video creation

Picture 7. “Cooking salt-free meal” video tip recording

Picture 8. During the recording

OBJECTIVE 3: Organize stakeholder`s meeting for processed vegetable production industries

The state special commission banned organizing meetings and conferences until March 30th, 2020 due to the “COVID-19” virus outbreak. Therefore, the “Meeting for processed vegetable production industries” for the salt awareness week was canceled regarding the current circumstance.

OBJECTIVE 4: Publish and distribute infographics on salt intake

4.1. Translated and published IEC materials

Poster:

Researcher B. Enkhtungalag from the DNR contacted Mhairi Brown, “Salt and health” global campaign coordinator and received approval to translate, publish, and distribute the “Do you realize just how much salt is hidden in food you buy everyday?” poster. The translated posters by researcher D. Ganbolor was redeveloped in collaboration with the DHPDP (designer D. Baatarzolboo), and printed 80 copies at the NCPH printing (press officer G. Gankhuyag) (Picture 9-10).

Picture 9. Poster in English

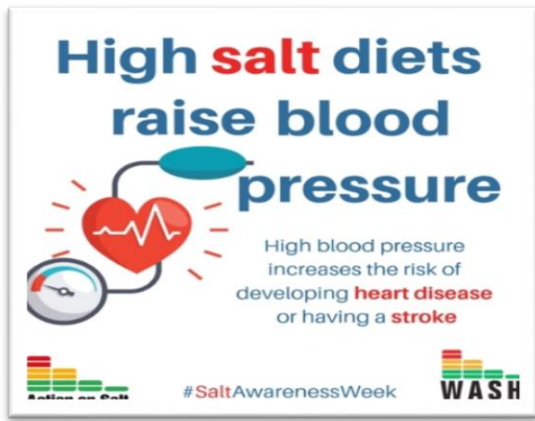

Poster 10. Poster in Mongolian

Infographic:

The “High blood diets raise blood pressure” infographic produced by the “Salt and health” global campaign was translated by researcher D. Narkhajid from the DNR and reviewed by Dr. D. Narantuya, director general, Dr. J. Batjargal, head of the DNR, as well as B. Enkhtungalag, researcher. The DHPDP redeveloped infographics (D. Baatarzolboo, G.Gankhuyag) and printed 400 copies (Picture 10, 11).

Picture 10. Infographic in English

Picture 11. Infographic in Mongolian

4.2. Newly developed and printed posters as well as infographics

Researchers D.Ganbolor, P.Lkhagvagarav, and M.Davaasuren developed the “Salt consumption and health” poster, “Do you know how to replace salt?” and “Rinsing the canned vegetables, peas, and corn!” infographics. The “Salt consumption and health” poster was printed 270 copies, “Do you know how to replace salt?” 540 copies of infographics, and the “Rinsing the canned vegetables, peas, and corn!” infographic was disseminated via social media (Picture 12-14).

Picture 12. Salt consumption and health poster

Picture 13. Do you know how to replace salt? Infographic

Picture 14. Rinsing canned vegetables, peas, and corn! Infographic

OBJECTIVE 5: Distribute the printed IEC materials to aimag and city health centers

5.1. IEC materials distributed to aimag and city health departments:

The IEC materials were distributed to aimag, soum, city, and family health centers according to the approved distribution chart by the general director (Annex 5). They were also disseminated to aimag and city health departments via email (Table 1).

P.S: The latest travel bans by the State special commission due to the “COVID-19” outbreak delayed the local distribution to aimags.

5.2. IEC materials distributed to other organizations:

Researcher B. Enkhtungalag prepared the IEC materials on “Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?” for the salt awareness week along with the “Press news” (Annex 6) and distributed to MFALI, MOH, MECSS, GASI, WHO, MNUMS, “Ach” medical university, UST, UN- FAO, governors house of Khovd and Bayan-Ulgii aimag, Zavkhan, Uvs, and Dornod health departments, “Talkh Chikher” LLC, “Max market” LLC, “Atar urguu” LLC and other media organizations via email. The distribution list was also provided to the above organizations (Table 1).

Table 1. IEC materials to be distributed via media
(March 09-15, 2020)

Date		IEC material	Type
March 9 Monday	Morning	1. Press news	Poster
	Afternoon	2. Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?	
March 10 Tuesday	Morning	1. What is salt? 2. “Salt reduction” national strategy goal, objectives	Infographic
	Afternoon	1. Salt consumption and health 2. The maximum amount of daily salt consumption 3. Boldoo	Poster Infographic Video
March 11 Wednesday	Morning	1. Why salt is bad? 2. Promoting the right amount of salt consumption! 3. Manduul	Infographic Infographic Video
	Afternoon	1. Salt and cardiovascular disease 2. Broccoli soup 3. Cucumber salad	Infographic Meal recipe Meal recipe
March 12 Thursday	Morning	1. Salt consumption bad habits 2. Mongolians are consuming too much salt 3. Importance of reducing salt consumption	Infographic
	Afternoon	1. Do you know how to replace salt? 2. Pumpkin soup 3. Spinach naan	Infographic Meal recipe Meal recipe
March 13 Friday	Morning	1. I can reduce salt in my meal 2. Salt amount in various seasonings 3. Food high in salt increases blood pressure	Infographic
	Afternoon	1. How to replace salt in the meal? 2. Lettuce salad	Infographic Meal recipe
March 14 Saturday	Morning	1. Salt and cardiovascular disease 2. Avoiding food high in salt! 3. Do you know?	Infographic
	Afternoon	1. How to choose food low in salt? 2. Salt amount in smoked meat products 3. Spinach, apple salad	Infographic Infographic Meal recipe
March 15 Sunday	Morning	1. Don` t forget! 2. Salt amount in processed vegetables	Infographic
	Afternoon	1. The right amount of salt consumption 2. Sprout seed soup 3. Rice salad	Infographic Meal recipe Meal recipe

P.S: Above IEC materials are disseminated on the NCPH website (www.ncph.gov.mn) as planned. Our researchers also shared the information via their Facebook account.

5.3. IEC materials distributed to the public:

A total of 100 printed copies of newly developed IEC materials such as “Salt consumption and health” poster, “Food high in salt increases blood pressure”, and “Do you know how to replace salt?” by researchers at the DNR distributed to grocery stores, and apartments in BZD, SBD, SKHD, BGD, CHD, and KHUD (Picture 15-17).

Picture 15. A poster placed at an apartment entrance

Picture 16. A poster placed at the grocery stores

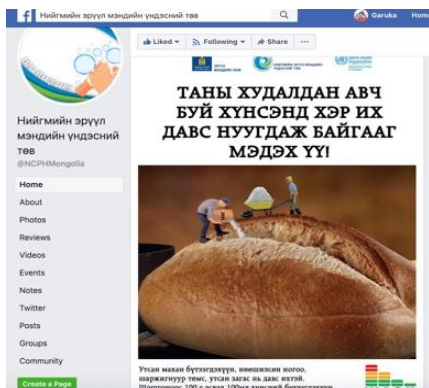

Picture 17. A poster placed at the employee cafeteria, Ilch Khangai LLC

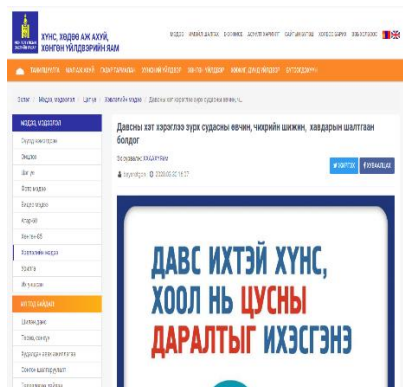
OBJECTIVE 6: Disseminated information to consumers through social media

6.1. NCPH information dissemination

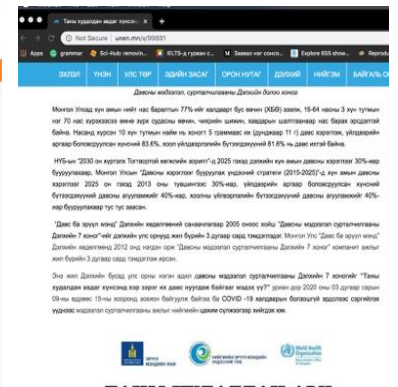
A total of 22 IEC materials were disseminated between March 9 and 15 on the NCPH website and social media (<https://www.facebook.com/NCPHMongolia>). The posts were shared 5895 times and received 1035 likes (Picture 18-20, Table 2).

Picture 18. Poster placed on NCPH social media account

Picture 19. A poster placed on MFALI website

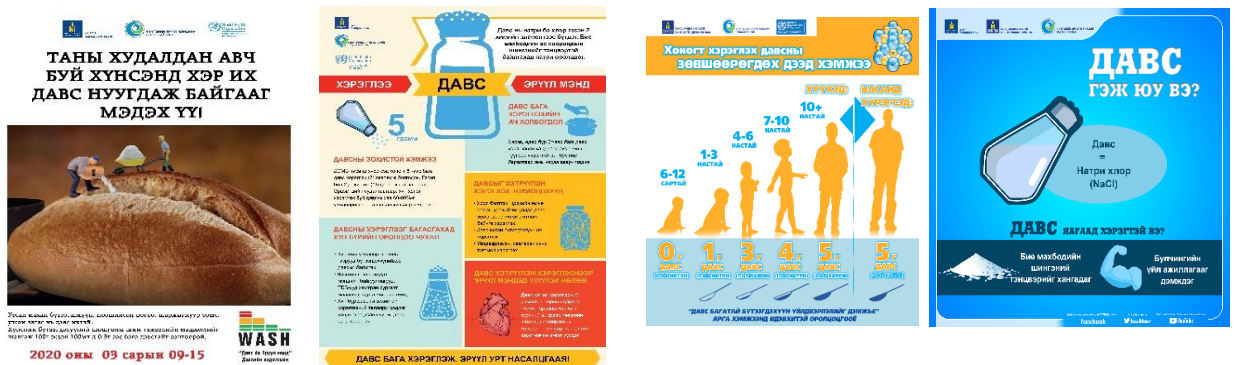
Picture 20. Salt awareness week information

Table 2. NCPH website and social media traffic

	IEC material	Likes	Shares
1	Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?	52	289
2	How to replace salt in a meal?	29	170
3	Lettuce salad	5	123
4	Salt amount in various seasonings	65	255
5	I can reduce salt in my meal	63	252
6	Spinach naan	29	184
7	Pumpkin soup	29	184
8	Do you know how to replace salt?	123	453
9	Importance of reducing salt consumption	49	250
10	Salt consumption attitudes	17	111
11	Mongolians are consuming too much salt.	15	117
12	"Manduul" short video	64	434
13	"Boldoo" short video	125	866
14	Broccoli potato soup	53	328
15	Cucumber salad /recipe/	53	328
16	Why is salt bad for health?	61	279
17	High amount of salt consumption as cardiovascular mortality cause	19	137
19	What is salt?	30	119
20	The maximum amount of daily salt consumption	40	274
21	Reducing salt consumption for healthy longevity	71	539
22	"Salt reduction" national strategy goal, objectives	43	203
A total of 21 information		1035	5895

The IEC materials for "Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?" salt awareness week posted on NCPH website and social media. It includes:

ДАВСНЫ ХЭРЭГЛЭЭГ БУУРУУЛАХ ҮНДСНИЙ СӨРХӨГӨЙН ЗОРИЛГО ЗӨРИЛГҮҮД 2019-2023

Төрөл	2019	2020	2021	2022	2023
1. Давсны хэрэглээ (грамм)	19.1	18.5	18.0	17.5	17.0
2. Давсны хэрэглээ (грамм)	18.5	18.0	17.5	17.0	16.5
3. Давсны хэрэглээ (грамм)	18.0	17.5	17.0	16.5	16.0
4. Давсны хэрэглээ (грамм)	17.5	17.0	16.5	16.0	15.5
5. Давсны хэрэглээ (грамм)	17.0	16.5	16.0	15.5	15.0
6. Давсны хэрэглээ (грамм)	16.5	16.0	15.5	15.0	14.5
7. Давсны хэрэглээ (грамм)	16.0	15.5	15.0	14.5	14.0
8. Давсны хэрэглээ (грамм)	15.5	15.0	14.5	14.0	13.5

ДАВСНЫ ЗОХИСТОЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖЭЙ

5 ГРАМ ДАВСНЫ ХЭРЭГЛЭЭГ ӨНДӨР ХАМГААГАХ

1. Давсны хэрэглээг бууруулах
2. Давсны хэрэглээг хянах
3. Давсны хэрэглээг хянах

ДАВСНЫ ХЭРЭГЛЭЭ

Зурх судасны өвчнөөр нас баралтын нэг хэлтэсгүй

2030 ОН 2050 ОН

17.5 г/хүн/хүрээ жилд багасгах

23.3 сая 2030 онд

2050 онд

1.7 сая нас барна

ӨРГӨӨТ ХЭМЖИЙН САЛАТ

ШИНТ БАГАСН АГУУЛАМЖ (1 ПОРЦИЙН)

ЭНЭГ	19.1	18.5	18.0	17.5	17.0
УУС	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%
ХӨЛӨННӨЙ ЗӨВӨЛЖИЙ ХЭМЖИЙН ХЭЛЭ	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%

ӨРГӨӨТ ХЭМЖ 7 Г
ЦАГААН ГАЛА 7 Г
ГУНЖИЙН ТОС 5 Г

ЦЭЦЭГТ БАЙЦААТАЙ ТӨМСНИЙ ЭСЛЭН ШӨЛ

ШИНТ БАГАСН АГУУЛАМЖ (1 ПОРЦИЙН)

ЭНЭГ	19.1	18.5	18.0	17.5	17.0
УУС	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%
ХӨЛӨННӨЙ ЗӨВӨЛЖИЙ ХЭМЖИЙН ХЭЛЭ	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%

ЦЭЦЭГТ БАЙЦАА 30 Г
ЛУУВАН 30 Г
ГУТЫЛ 5 Г
ЦАШТИН ТОС 10 Г
СТУ 13 Г
ВАГА ХЭРЭГ ДАВС ҮС 250 МЛ

Давсны хэрэглээг багасгахын АЧ ХОЛБОГДОЛ

ДАВСНЫ ХЭРЭГЛЭЭГ 5 ГРАМ ХҮРЭЭ БАГАСТАХАД

1. Цусны даралтыг багасгах
2. Зүрх судасны өвчний эрсдэлийг бууруулах
3. Төрийн захиргааны байгууллагын үйлчилгээг дэмжих

ДАВС: ягаад хүний эрүүл мэндэд муу вэ?

Ягаад ягаад бүр хэдийгээр хүний биед 99.99 хувь нь натрий (Na+) ба калий (K+) байдаг ч зөвхөн 1 грамм нь натрий, 1 грамм нь калий байдаг. Эргэлтээ 2 грамм нь калий байдаг.

Давсны хэрэглээг бууруулах нь зүрх судасны өвчний эрсдэлийг бууруулахад чухал үүрэг гүйцэтгэдэг.

Би хоолны давсаа БАГАСГАЖ ЧАДНА

1. Давсны хэрэглээг бууруулах
2. Давсны хэрэглээг хянах
3. Давсны хэрэглээг хянах

ТӨРӨД БҮРИЙН ХООЛ АМТАГЧИЙН ДАВСНЫ АГУУЛАМЖ

Вигор гэх мэт хөөл амтлагч 2.6 г
Бугаатай хурга амтлагч 41.4 г
Бууцны/хурай шөл 63.2 г
Хушуур амтлагч 48.4 г
Буль амтлагч 37.6 г
Цуйван амтлагч 32.2 г

Шу 22.4 г
Шумс/суус 7.4 г
Нөгүүн 2.7 г
Ничч 1.7 г
Майонез 1.3 г

ДАВС ИХТЭЙ ХҮНС, ХООЛ НЬ ЦУСНЫ ДАРЛТЫГ ИХЭСГЭНЭ

ЦУСНЫ ДАРЛТ ИХЭСЭЛТ НЬ ЗУРХ СУДАСНЫ ВӨЧИН, ХАРВАЛТ ҮҮХЭХ ЭРСДЭЛИЙГ НЭМЭГДҮҮЛДЭГ.

ХООЛНЫ ДАВСНЫ ХУМААР ӨРҮҮЖИМ БАГАХ ВЭ?

1. Давсны хэрэглээг бууруулах
2. Давсны хэрэглээг хянах
3. Давсны хэрэглээг хянах

ЦОО БАЙЦААНЫ САЛАТ

ШИНТ БАГАСН АГУУЛАМЖ (1 ПОРЦИЙН)

ЭНЭГ	19.1	18.5	18.0	17.5	17.0
УУС	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%
ХӨЛӨННӨЙ ЗӨВӨЛЖИЙ ХЭМЖИЙН ХЭЛЭ	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%

ЦОО БАЙЦАА 100 Г
ЛУУВАН 30 Г
ӨРГӨӨТ ХЭМЖ 30 Г
ЦАГААН ГАЛА 10 Г

Давс ихтэй ХООЛ ХҮНСНЭЭС ТАТГАЛЗЬ!

ДАВСНЫ ХЭРЭГЛЭЭГ БУУРУУЛАХ ҮНДСНИЙ СӨРХӨГӨЙН ЗОРИЛГО ЗӨРИЛГҮҮД

Шаржинуур томс, бэлэн гоймон, кетчун бага хэрэглээний учир шалтгаан ТА МЭДЭХ ҮҮ?

1. Давсны хэрэглээг бууруулах
2. Давсны хэрэглээг хянах
3. Давсны хэрэглээг хянах

Давс багатай хүнсний бүтээгдэхүүнийг ХЭРХЭН СОНГОХ ВЭ?

ХҮНСНИЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ШОШО ДЭРХ ҮНДЭМЖИЙН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ САЙРАГ ҮНДСНИЙ ДАВС БАГАТГАЙ СОНГОХ НЭ ДАВСНЫ ХЭРЭГЛЭЭГ БУУРУУЛАХ НЭ АРГА НОХ.

УТСАН МАХАН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ДАВСНЫ АГУУЛАМЖ

Махан хяан 1.9 г
Дотор махан хяан 3.4 г
Зөвөгс 1.6 г
Элмич хууш 1.5 г
Давсаг хатаасан загас 8.8 г
Нас 1.0 г
Гайхын утсан мах 1.9 г
Гайхын утсан өвс 0.8 г
Үхрийн хатаасан мах 4.2 г
Шуу 3.5 г

ШАНЦАЙТАЙ АЛИМНЫ САЛАТ

ШИНТ БАГАСН АГУУЛАМЖ (1 ПОРЦИЙН)

ЭНЭГ	19.1	18.5	18.0	17.5	17.0
УУС	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%
ХӨЛӨННӨЙ ЗӨВӨЛЖИЙ ХЭМЖИЙН ХЭЛЭ	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%

АЛИМ 25 Г
ЦЭЦЭГТ БАЙЦАА 25 Г
ШАНЦАЙ 25 Г
УЛААН ЛООЛЬ 25 Г
ГИЧ 20 Г
ЗӨВӨЛЖИЙ ТОС 20 Г

Та биегүй МАРТААРАЙ!

1. Давсны хэрэглээг бууруулах
2. Давсны хэрэглээг хянах
3. Давсны хэрэглээг хянах

СОЁОЛЖНЫ ҮРИЙН ШӨЛ

ШИНТ БАГАСН АГУУЛАМЖ (1 ПОРЦИЙН)

ЭНЭГ	19.1	18.5	18.0	17.5	17.0
УУС	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%
ХӨЛӨННӨЙ ЗӨВӨЛЖИЙ ХЭМЖИЙН ХЭЛЭ	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%

ШАР БУУРЦАГНЫ СОБОЛЖ 35 гр
САРИМС 5 гр
ДАЛАЙН ЗАМАГ 10 гр
ГУНЖИЙН ТОС 4 гр
ҮС 300 МЛ

БУДААТАЙ САЛАТ

ШИНТ БАГАСН АГУУЛАМЖ (1 ПОРЦИЙН)

ЭНЭГ	19.1	18.5	18.0	17.5	17.0
УУС	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%	1.3%
ХӨЛӨННӨЙ ЗӨВӨЛЖИЙ ХЭМЖИЙН ХЭЛЭ	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%	12.4%

ДАВСНЫ ХЭРЭГЛЭЭГ БУУРУУЛАХ ҮНДСНИЙ СӨРХӨГӨЙН ЗОРИЛГО ЗӨРИЛГҮҮД

6.2. IEC materials disseminated via media

“Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day!” salt awareness week IEC materials were posted on a total of 16 websites including <http://inder.mn/32198>, <http://newsmedia.mn/34576>, <http://www.unen.mn/a/99881>, <https://www.mofa.gov.mn> <http://times.mn/f/47923>, <http://www.buzznews.mn/news/171>, <http://www.zogii.mn/post/3122427> which received 758 likes and 6813 shares (Table 3).

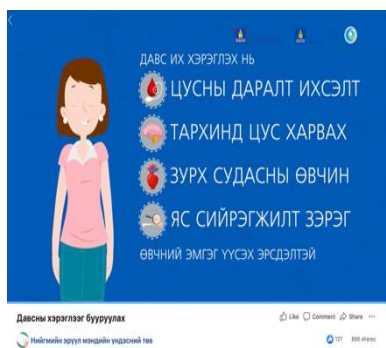
Table 3. Salt awareness week IEC material reaches

No	Website	IEC material	Likes /count/	Shares /count/
1	https://www.facebook.com/NCPHMongolia/	30	1035	5895
2	http://inder.mn/32198	1	-	-
3	http://www.buzznews.mn/news/171	1	-	8
4	http://times.mn/f/47923	1	-	18
5	http://www.zogii.mn/post/3122427	1	17	-
6	http://www.unen.mn/a/99881	1	82	-
7	http://newsmedia.mn/34576	1	-	-
8	https://www.facebook.com/WHO.MGL	4	60	735
9	https://www.facebook.com/groups/www.mohs.khe	6	1350	-
10	https://www.facebook.com/groups/	4	30	25
11	https://www.facebook.com/uv.emg/	4	42	22
12	https://www.facebook.com/ArkhangaiDoHealth/	5	56	17
13	https://www.facebook.com/zavhan	5	24	16
14	https://www.facebook.com/eruul.mendiin.gazar/	6	35	25
15	https://www.facebook.com/dornodemgazar	4	27	52
16	https://www.mofa.gov.mn	1	1	-
Total			2759	6813

6.3. Short videos for public

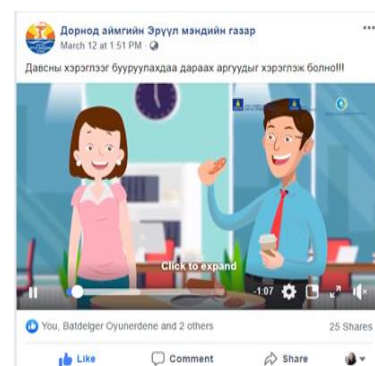
A total of 4 short videos “Manduul”, “Boldoo”, “Salt”, “Right amount of salt consumption” reached 17862, and received 13826 likes and 1945 shares (Pictures 21-26).

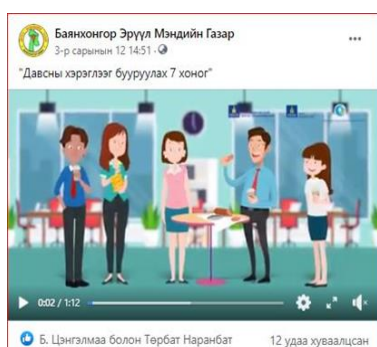
Picture 21. Reducing salt consumption

Picture 22. “Manduul” short video

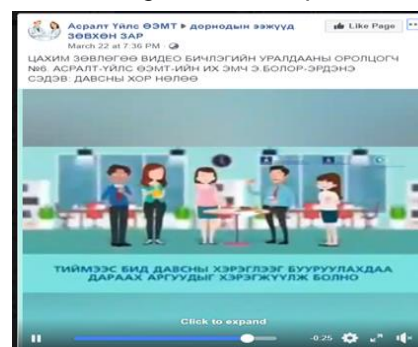
Picture 23. Dornod province health department facebook page, video lesson on reducing salt consumption

Picture 24. Bayankhongor province health department facebook page, video lesson on reducing salt consumption

Picture 25. Bayankhongor province health department facebook page, Manduul short video

Picture 26. “Caring mom” family health center facebook page – Salt impacts

FIVE. CAMPAIGN ORGANIZED IN AIMAGS

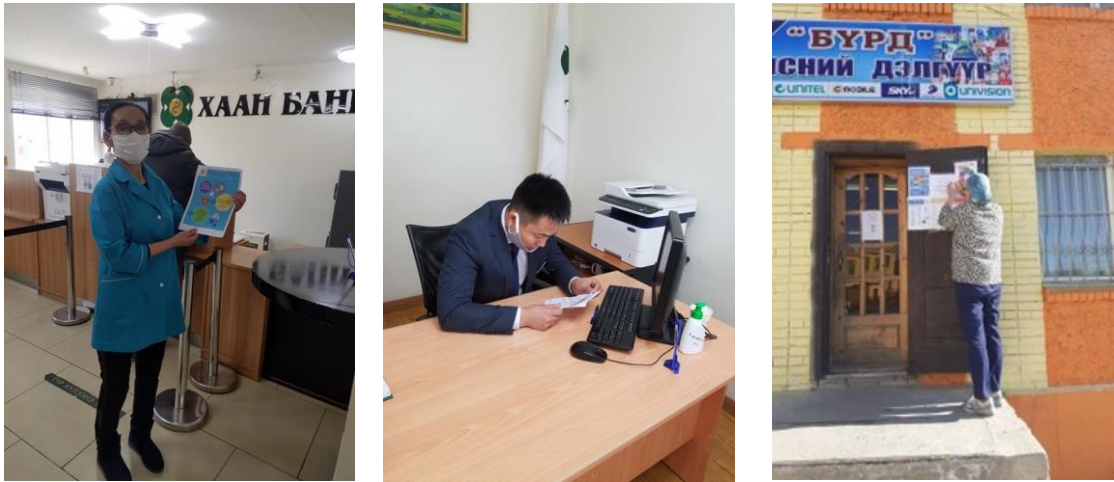
The “Do you realize just how much salt is hidden in food you buy everyday?” salt awareness week was organized in aimags celebrated according to technical guidance sent out to aimag and local health departments, as well as private health centers along with an official letter #106 on March 05, 2020.

Darkhan-Uul province:

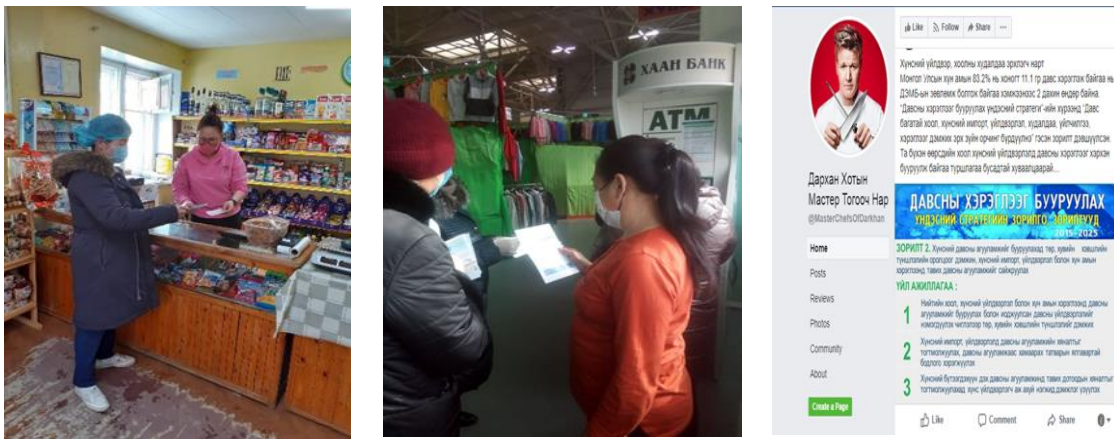
1. The IEC materials for the “Do you realize just how much salt is hidden in food you buy everyday!” salt awareness week campaign reached 9100 individuals via media. A total of 2 short videos “Boldoo” and “Manduul”, 14 posters and infographics broadcasted on LED screens for 10 days, 5 times a day making 50 times total.

Activity report on salt awareness week celebrated with "Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?" theme

2. The IEC materials on salt consumption were distributed to a bank, grocery stores, and markets (Picture 27-35).

Picture 27-29. IEC materials distributed to organizations

Picture 30-32. IEC materials distributed to markets

Picture 33-35. "Instruction to use salt measurement device" online training

3. Health specialists provided information to cooks at cafeterias in Shariin gol and Khongor soum, soum health centers, Tulga resort, 9th kindergarten, and 8th secondary school on reducing salt in meal, eliminating salt in tea, and replacing salt (Picture 35-36).

Picture 35-36. Consulting kindergarten employees on replacing salt

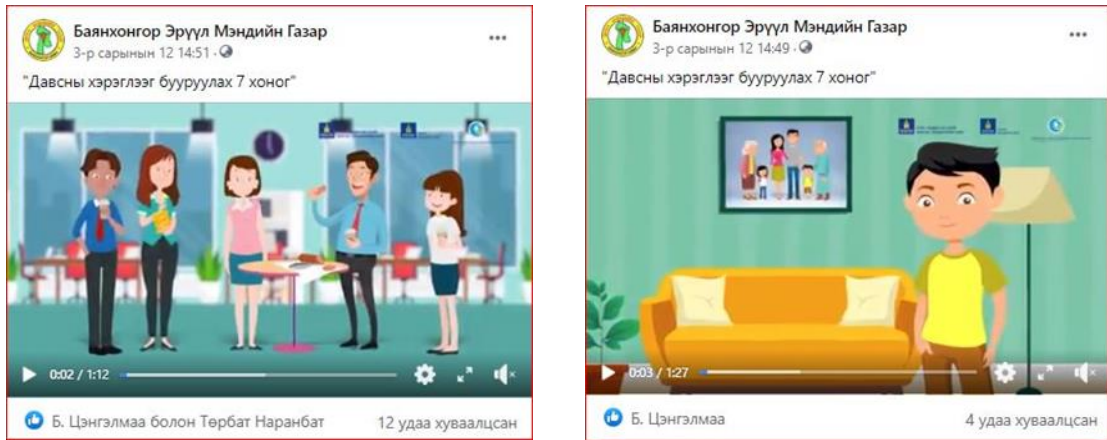
4. The “Reducing salt consumption” information was provided to a total of 6000 individuals during household visits, as well as patients at health centers and clinics due to the “COVID-19” circumstance. Also, the salt amount was measured in the inpatient client’s tea delivered from home and provided consultation (Picture 37-40).

Picture 37-40. Consultation for outpatient and inpatient clients

Bayankhongor province:

1. The IEC materials for the “Do you realize just how much salt is hidden in food you buy everyday!” salt awareness week was posted in 160 groups with a total of 249 reaches and 262 shares (Picture 41-46).

Picture 41-42. “Boldoo” and “Manduul” short videos posted on Bayankhongor province facebook page

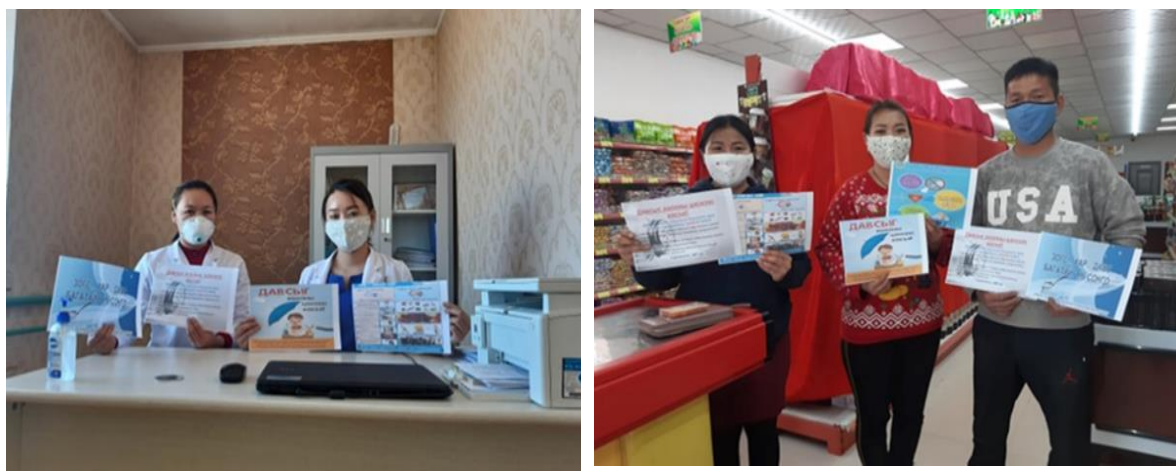
Picture 43-46. IEC materials postd on Bayankhongor province health department facebook page

Umnugobi province:

1. The IEC materials “Do you realize just how much salt is hidden in food you buy everyday!” for the salt awareness week was distributed to marketplaces, and supermarkets in printed copies as well as via their social media (Picture 47-48).
2. The soum health centers disseminated a total of 48 posters and infographics via social media and reached 3218 individuals. The infographic and 10 short videos received 1705 likes and 2716 reaches.
3. Salt consumption knowledge was assessed by the public. The result is shown below:

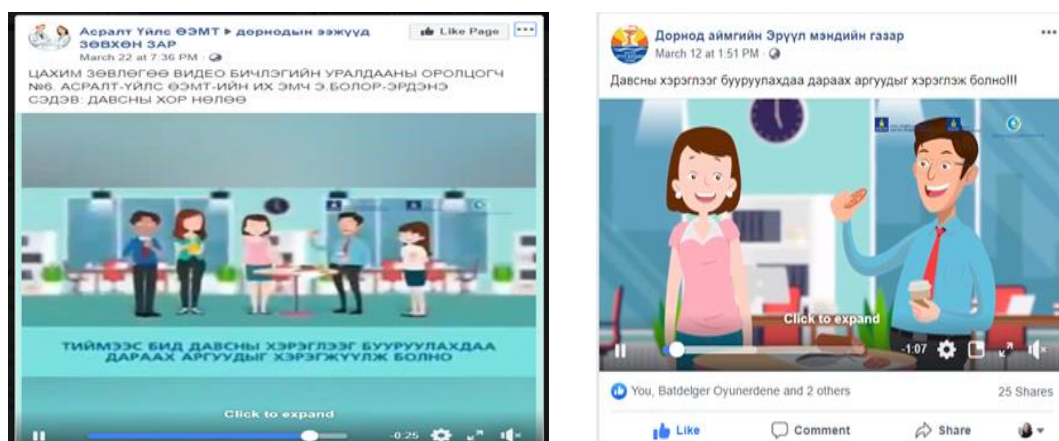
- ✓ What kind of salt do you use? 40% answered simple salt, 50% iodized salt, 10% uses both.
- ✓ Do you check the salt amount in the food you buy? 90% answered no.
- ✓ Do you know how much salt is recommended a day? 50% answered yes.
- ✓ Do you know about the “three white toxins”? 60% answered yes.

Picture 47-48. IEC materials distributed at the soum health centers

Dornod province:

1. The salt awareness week was celebrated at the soum and family health centers according to the approved plan.
2. A total of 100 printed pieces of 3 types of IEC materials on reducing and replacing salt were placed at cafeterias in 5 companies and 15 rest areas.
3. The “Avoiding food high in salt amount” and “Replacing salt” posters were placed at 8 food markets and consulted 173 individuals with a total of 500 pieces of printed material distribution.
4. The IEC materials and short videos posted on social media received 14590 reaches with a total of 2796 likes and 212 shares (Picture 49-50).

Picture 49-50. IEC materials posted on social media

5. The short videos played at waiting areas in health care facilities reached a total of 13280 individuals and 950 printed copies of handouts were distributed (Picture 51-54).

Picture 51-52. IEC materials distributed to community at the health center

Picture 53-54. IEC materials distributed at local organizations

4. The “Reducing salt consumption” national strategy is being implemented as a “Salt measurement device” was distributed to 11 soum health centers with the support of 3 million tugriks from the “Local development fund”.

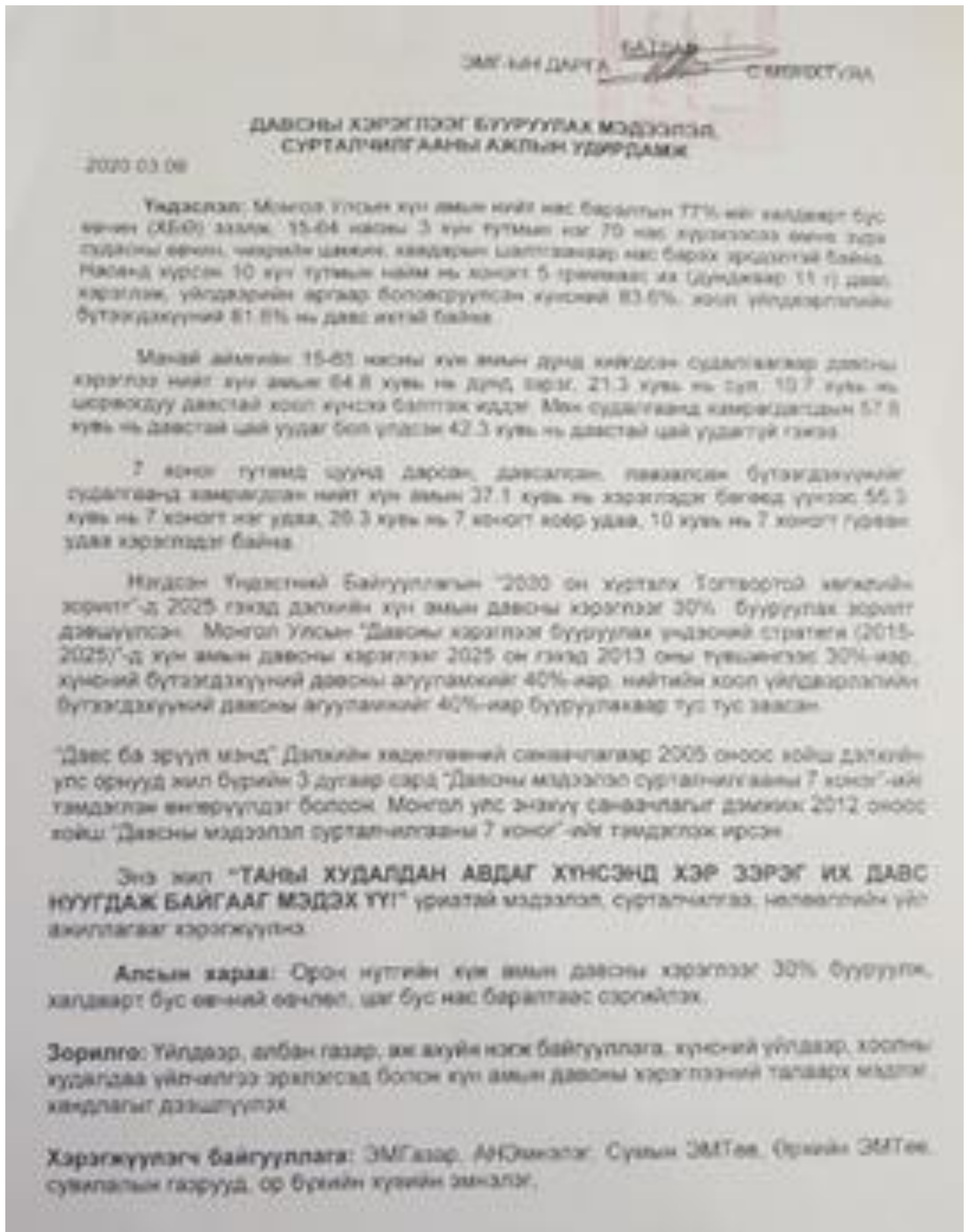
Tuv province:

1. The approved technical guidance on “Promoting reduction of salt consumption” was approved by the head of the health department which was delivered to the health care organizations along with an official letter 2/199 in March.
2. “Boldoo”, and “Manduul” short videos shared a total of 98 times with for a week.
3. The “Internal” management system of government organizations also shared the IEC materials to 494 staff.
4. A total of 6 types of information and 2 short videos posted on the health department facebook page which received 3322 reaches and 120 shares.
5. A total of 1322 copied materials on reducing salt consumption was distributed to

164 staff from 33 organizations, and 106 inpatient clients.

6. A total of 282 copied IEC materials were distributed to 18 grocery stores (Picture 55-60).

Хамтран хэрэгжүүлэгч байгууллагууд: МХГазар, ХХААГазар, ББС, СӨББ, Зоргион газар, Хүнсний дэлгүүр, Тургэн хоолны газар

Хугацаа: 2019 оны 03 дугаар сарын 05-ны өдөрөөс 10-ны өдөр хүртэл

Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа: Орон нутгийн засаг захиргаа, Хүнс, усны аж ахуйн газар, Мэргэжлийн хичээлийн газар, хэвлэл мэдээллийн байгууллагатай хамтран дараах үйл ажиллагааг явуулна. Үүнд:

1. Төс, хүнийн хэвшлийн байгууллагуудад мэдээлэл хургуулиар, мэргэжир зөвлөх зүйн зөвлөлөө өгөх, хамтран ажиллах.
2. Давсны хэрэглээг багасгаж буй эргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын сайн туршлага, санхүүжилтийг нийтэд сурталчлах, алдаршуулах.
3. Хоолны газруудад мэдээлэл, зөвлөлөө өгч хоолны давсыг багасгах, шийд дээс хийхгүй байгааг санал болгох уриалах.
4. Хүнсний үйлдвэрлэл, худалдаа үйлчилгээ зочилгочид мэдээлэл сурталчилгааны материал түгээх, зөвлөлөө өгөх.
5. Үйлдвэр, албан газар, аж ахуйн нэгж байгууллагад хандсан уриалга гаргах, мэдээлэл зөвлөлөө өгөх (ажиллагсадын давсны хэрэглээний талаарх мэдээллийг дээшлүүлэх, мэдээлэл сурталчилгааны материал түгээх, ажилчдын хоолны давсыг багасгах, шийд дээсгүй хийх, давс ихтэй амлагч болон нөвцөрсөн бүтээгдэхүүн хэрэглэхгүй байх, ажлын байр болон хоолны газарт мэдээлэл сурталчилгааны материал байршуулах).
6. Цэцэрлэг, сургууль, эмнэлэг, сүүлгийн газрын хосол зүйл, эмч, технологийн, төлөөч нэртэй хамтран ажиллах, мэдээлэл, зөвлөлөө өгөх.
7. Оюутан, сургуулийн суралчдын дунд төрөл бүрийн уралдаан зохион байгуулах. Жишээ нь: "Зоса" бичлэг, Гар зураг, шажим мэдээлэл.
8. "Давс байх хэрэглээ" уриалга гаргах, үйлчлэх зурвасны хүн амд түгээх.
9. Хэвлэл мэдээллийн байгууллага (Меланга радио, шажим хуудас, сонин-д, крицилага өгөх (жиш зургаар баримтжуулна).
10. Мэдээлэл сурталчилгааны материалыг НЭМҮТөө, ЭМГ-ын шажим сүтээгдээс татан авах, түгээх, сурталчлах (жиш зургаар баримтжуулна).
11. Нийгмийн шажим сүтээгдээс мэдээлэл сурталчилгаа явуулах (жиш байршуулсан мэдээлэл зөвлөлөө, инфографикийн нэр төрөл, шийр хийгдсэн тоо, үзсэн хүний тоог баримтжуулна).
12. Мэдээлэл сурталчилгааны 7 хоногийн үеэр зохион байгуулсан ажил, хүрсэн үр дүн, ололт амжилтыг баримтжуулсан тайланг 2020 оны 03 сарын 20-ны өдөр ЭМГ-ын НЭМХХалтаст (Мэргэжилтэн М.Ганчимэг) ирүүлэх.

ХХНЭСЭН
НЭМХ-ийн дарга

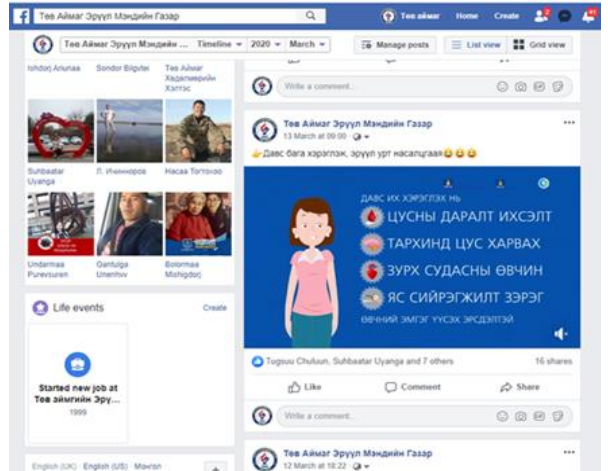
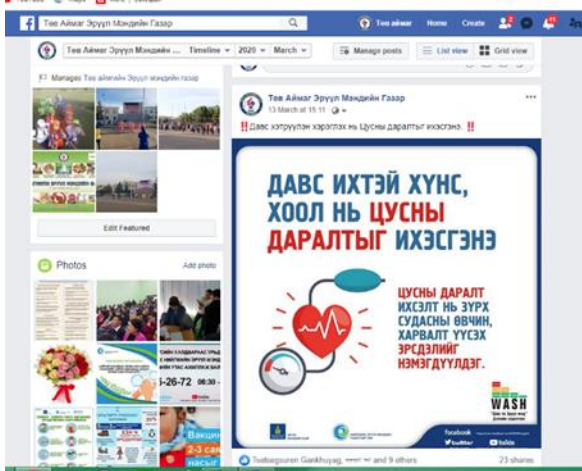
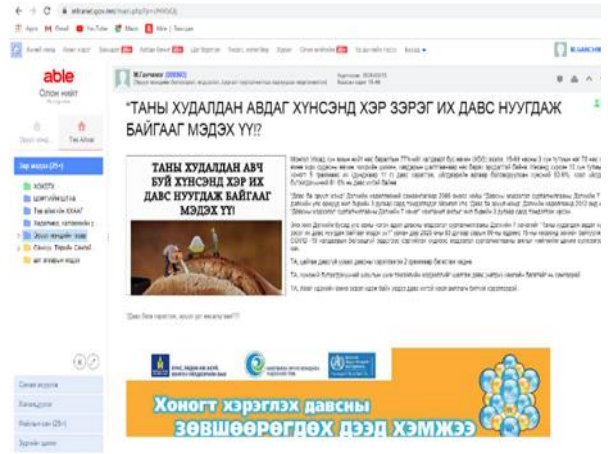

Т.Гүрбайев

Боловсруулсан
НЭМХ-ийн мэргэжилтэн

М.Ганчимэг

Picture 55-60. Tuv province health department IEC material dissemination

Khuvgsul province:

1. Approved technical guidance on celebrating the “Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?” salt awareness week was delivered to 28 health care facilities including general hospital and primary health care providers along with an official letter #262.
2. A total of 280 stores, 15 food manufacturers, and 24 cafeterias received consultation, as well as IEC materials.

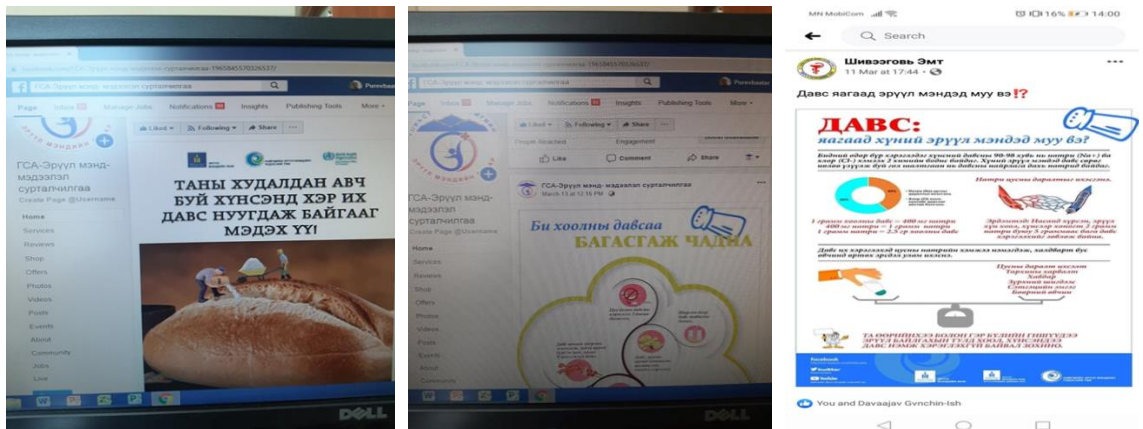

3. A total of 549 staff from 66 organizations in soums and 285 staff from 118 organizations consulted on the proper use of salt. About 104 boards updated with IEC materials.
4. According to a knowledge survey at the general hospital and 12 health care providers in soum, of the 1902 participants, 63.5% had average knowledge, 47.7% consume a small amount of salt, and 51.8% knew food high in salt.
5. An online survey result among 324 households in 4 soums shows only 54 households (16.7%) use no salt in tea.
6. Recommendation on salt reduction for kids’ meals was provided to cooks at 23 kindergartens from 22 soums, and 17 cooks from 22 primary schools.
7. A “Salt and Health” essay competition was organized in 8 soums.
8. The IEC materials were disseminated via local radio stations, tv, and social media which received 10339 reaches, 1675 likes, and 398 shares.

Govisumber province:

The “Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?” salt awareness week was celebrated between March 9-15. The activities include:

1. The IEC materials provided by the NCPH was disseminated through the province and soum social media accounts as well as Shivee govi soum health center (Picture 61-63).

Picture 61-63. IEC materials posted on Govicumber province social media accounts

2. A total of 118 inpatient clients received 3 types of information, and 198 outpatient clients received 5 types of handouts (Picture 64-70).

Picture 64-70. IEC materials distributed to clients

3. During the household visits, a total of 221 individuals including 59 elders, 23 new mothers, 18 people with disability, and 121 drivers received consultation on the importance of reducing salt consumption, and the right amount of salt in kids' meals (Picture 71-74).

Picture 71-74. IEC material distribution on adjusting the amount of salt

4. A total of 113 individuals from 39 households in bags, remote areas received

IEC materials and consultation (Picture 75-76).

Picture 75-76. IEC material distribution to bagh households

Sukhbaatar province:

1. The IEC materials provided by the NCPH was disseminated to the community through the health center, soum clinics, and family health centers social media.
2. The "Salt impact" consultation was provided to inpatient clients along with IEC materials.
3. The printed copies of IEC materials were distributed to grocery stores, cafeterias and 172 household entrances.
4. The short videos "Salt", "Boldoo", and "Manduul" broadcasted on health center television for 30 times in 5 days.
5. Dr. B.Khatanbaatar, head of the internal medicine department at the general hospital provided information on "Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?" salt awareness week and proper use of salt on BBC local television.

Dornogobi province:

1. Technical guidance on celebrating "Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?" salt awareness week was delivered to 20 health care facilities along with an official letter #287.
2. A total of 287 printed IEC materials were posted on 29 information boards at 97 organizations. The health care facilities organized 9 trainings with a total of 189 participants including health care providers (Picture 77-80).

Picture 77-80. IEC material distribution to health care facilities

3. A total of 1008 pieces of printed handouts were distributed to 42 cafeterias and consulted on reducing the salt amount in meals, and taking the added salt off the table (Picture 81-83).

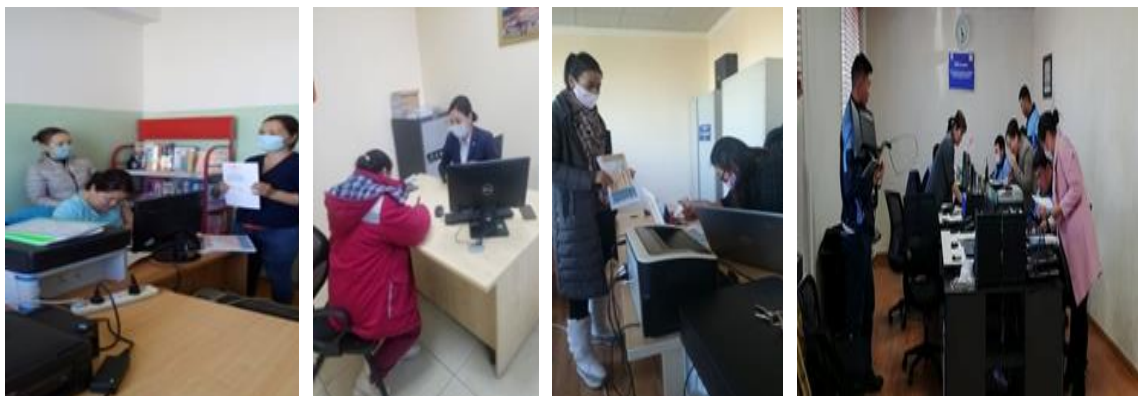
Picture 81-83. Consultation for cafeteria managers

4. A total of 4578 printed IEC materials were distributed during consultation on reading the food label, and choosing food low in salt to cashiers at grocery stores. About 42 information boards at 109 stores updated their information board with 42 IEC materials (Picture 84-86).

Picture 84-86. Cashiers at grocery stores received consultation and IEC materials

5. A “Drinking salt free tea” information was promoted at 248 organizations in person and via media (Picture 87-90).

Picture 87-90. “Drinking salt free tea” promotion

6. The nutritionists and technicians received consultation on reducing salt in meal therapy and an updated meal recipe card with 1 gram of reduced salt amount.
7. A total of 568 pieces of printed IEC material copies were distributed to inpatient and outpatient clients along with consultation.
8. A “Hidden salt concept” essay competition was organized among students and pupils in Zuunbayan soum. Of the 27 participants:

- ⇒ 1st place: B.Battulga, N.Tugsbayar, 12b group, school #1
- ⇒ 2nd place: O.Altantsetseg, B.Khaliun, 7a group, school #3
- ⇒ 3rd place: Ts.Khishigbuyan, 11b group, school #3 (Picture 91-93).

Picture 91-93. “Hidden salt concept” essay competition winners

9. A “Stop – See – Choose the one with a low amount of salt”, and “Using a small amount of salt” promoted at 64 organizations. A total of 647 individuals received consultation as well as IEC materials (Picture 94-97).

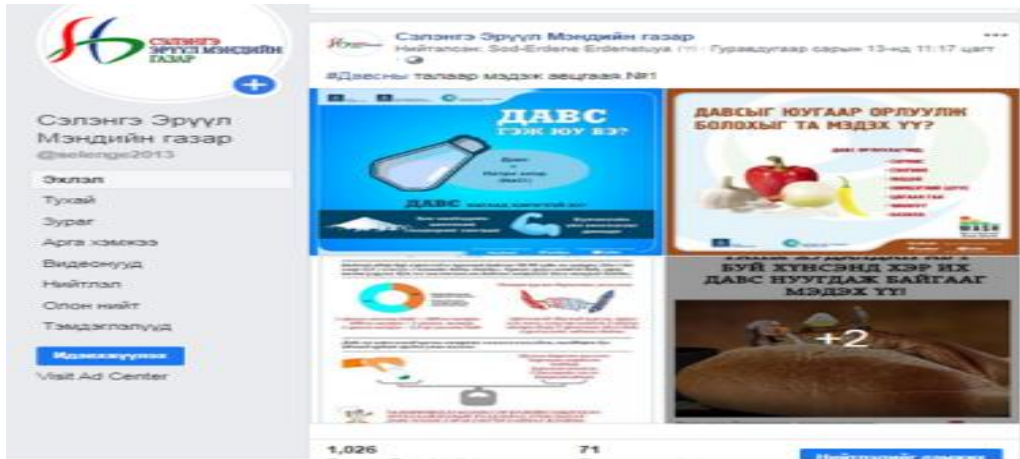

Picture 94-97. IEC material distribution and activities in local community

Selenge province:

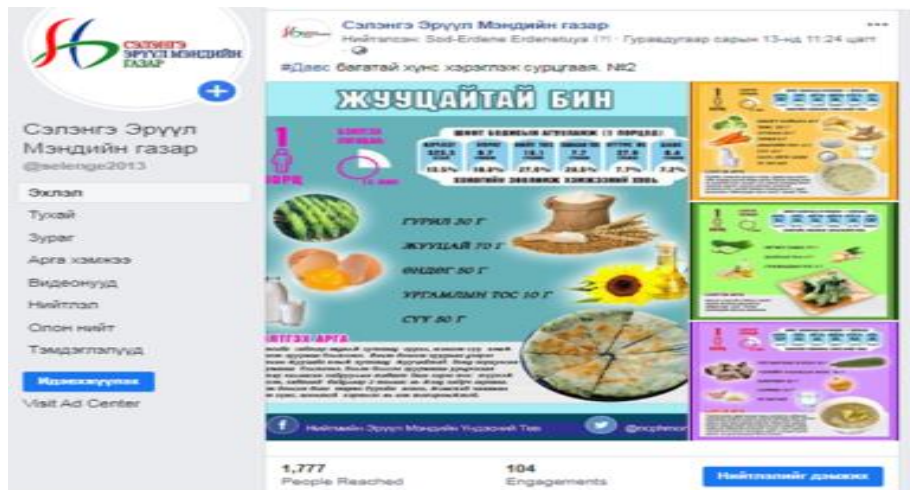
The salt awareness week was promoted at 17 soum and 6 village health centers. It includes:

1. The “Learning about salt” information received 1026 reaches, and 24 shares (Picture 98).

Picture 98. IEC materials disseminated on social media

2. The “Using food low in salt IEC materials were posted on health department social media account which received 1777 reaches, and 45 shares (Picture 99).

Picture 99. IEC materials posted on Selenge health departments social media account

Salt awareness week promotion activity results in aimags:

1. The “Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?” salt awareness week was celebrated at general hospitals, family and soum health centers, and private clinics on site and through local media in 9 provinces according to their approved plans. Some additional activities organized as well.
2. Khuvsgul and Dornogobi provinces organized a “Salt and health”, and “Hidden salt concept” essay competitions in which the first 3 places received awards.
3. Based on the salt consumption questionnaires, of the total 1902 participants, 63.5% had adequate knowledge, 51.8% know about food high in salt, and 47.7% uses a small amount of salt. According to an online survey on salt consumption in tea, a total of 324 households participated, in which 54 (16.7%) use no salt in tea in Khuvsgul province.
4. Distribution of the “Salt measurement device” project is being implemented in Dornod province. A total of 11 soum health centers are ready to receive.
5. The local health departments posted the IEC materials provided by the NCPH on their social media accounts which received a total of 55225 reaches, 8044 likes, and 1061 shares.

SIX. OUTCOME, CONCLUSION, DISCUSSION

1. The technical guidance to celebrate the salt awareness week with “Do you realize just how much salt is hidden in food you buy every day?” theme was delivered to aimag and city health departments. A total of 15 (71.4%) provinces such as Dornod, Khuvsgul, Bayankhongor, Darkhan-Uul, Umnugobi, Uvurkhangai, Govisumber, Tuv, Sukhbaatar, and Orkhon, Selenge aimag actively engaged in implementing the activities which have shown increased results compared to previous years. The aimags` participation is increasing year by year.
2. There are 2 types of posters and 2 infographics on the proper use of salt newly developed with a total of 1130 printed copies distributed to the community.
3. The “Preparing meals with no salt” training material promoted the public`s knowledge on the use of common products to be used for salt free meals. It also increased the database for health professionals to be used in their future trainings.
4. The IEC materials including short videos, and 31 posters and infographics disseminated via social media with a total of 10801 likes and 7874 shares.

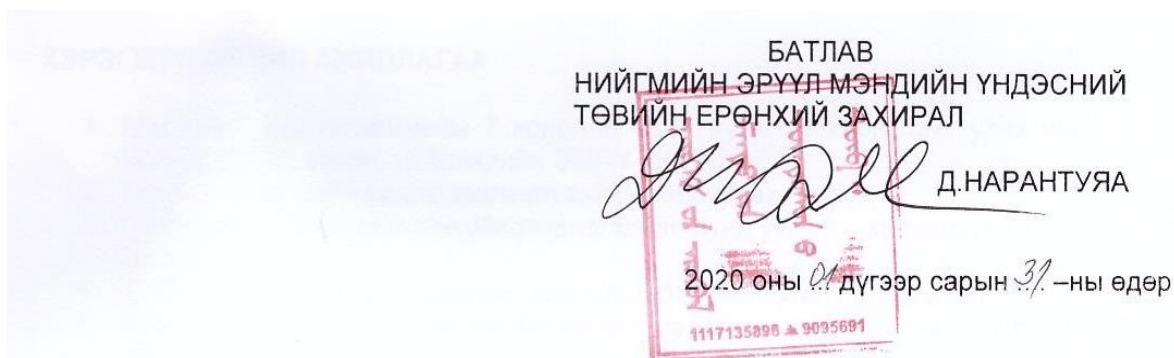
Challenges:

1. The "Meeting for processed vegetable production industries" for the salt awareness week was canceled due to the current COVID-19 outbreak.
2. Although the technical guidance to celebrate the salt awareness week was sent out to 21 province and city health departments along with an official letter A/106 on March 5th, 2020, several provinces and city health department did not submit the report.

Discussion:

1. Effective celebration of Salt awareness week in provinces with full reports compiled before the deadline can be facilitated in the criteria of annual reports submitted the MOH.
2. The salt awareness week to be celebrated in the local community and report the outcomes within the deadline.

Report compiled by:	B.Enkhtungalag, Researcher, DNR
	P.Lhagvagarav, Researcher, DNR
	M.Davaasruren, Researcher, DNR
Reviewed by:	J.Batjargal, PhD, Head of DNR

“ДАВСНЫ МЭДЭЭЛЭЛ, СУРТАЛЧИЛГААНЫ ДОЛОО ХОНОГ”-ИЙГ ТЭМДЭГЛЭН ӨНГӨРҮҮЛЭХ АЖЛЫН УДИРДАМЖ

Үндэслэл: Монгол Улсад хүн амын нийт нас баралтын 77%-ийг халдварт бус өвчин (ХБӨ) эзэлж, 15-64 насны 3 хүн тутмын нэг 70 нас хүрэхээсээ өмнө зүрх судасны өвчин, чихрийн шижин, хавдарын шалтгаанаар нас барах эрсдэлтэй байна. Насанд хүрсэн 10 хүн тутмын найм нь хоногт 5 граммаас их (дунджаар 11 г) давс хэрэглэж, үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан хүнсний 83.6%, хоол үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний 81.6% нь давс ихтэй байна.

НҮБ-ын “2030 он хүртэлх Тогтвортой хөгжлийн зорилт”-д 2025 гэхэд дэлхийн хүн амын давсны хэрэглээг 30%-иар бууруулахаар, Монгол Улсын “Давсны хэрэглээг бууруулах үндэсний стратеги (2015-2025)”-д хүн амын давсны хэрэглээг 2025 он гэхэд 2013 оны түвшингээс 30%-иар, үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан хүнс болон хоолны давсны агууламжийг 40%-иар бууруулахаар тус тус заасан.

“Давс ба эрүүл мэнд” Дэлхийн хөдөлгөөний санаачлагаар 2005 оноос хойш дэлхийн улс орнууд жил бүрийн 3 дугаар сард “Давсны мэдээлэл сурталчилгааны 7 хоног”-ийг тэмдэглэн өнгөрүүлдэг болсон. Монгол улс энэхүү санаачлагыг дэмжиж 2012 оноос хойш “Давсны мэдээлэл сурталчилгааны 7 хоног”-ийг тэмдэглэж ирсэн.

“Хүн амын хоол тэжээл” үндэсний хөтөлбөрийн 3.2.4; “Давсны хэрэглээг бууруулах” үндэсний стратегийн 2.3.3 заалтыг хэрэгжүүлэх үүднээс “Давсны мэдээлэл сурталчилгааны 7 хоног” компанит ажлыг 2020 оны 03 дугаар сарын 09-ны өдрөөс 03 дугаар сарын 15-ны хооронд зохион байгуулахаар бэлтгэж байна.

Зорилго: Хоол болон нөөшилсөн ногооны үйлдвэрлэл, худалдаа үйлчилгээ эрхлэгчдэд болон хүн амын давсны зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлагыг дээшлүүлэх.

Хугацаа: 2020 оны 03 дугаар сарын 09-ны өдрөөс 03 дугаар сарын 15-ны өдөр

Санхүүжүүлэгч байгууллага: Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага

Шаардагдах зардал: 6 000 000 төгрөг

Хэрэгжүүлэгч байгууллага: Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв

ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

1. Мэдээлэл сурталчилгааны 7 хоногийг орон нутагт зохион байгуулах удирдамж боловсруулж, аймаг, нийслэлийн ЭМГ-т хүргүүлэх,
2. Давсгүй хоол хийх видео зөвлөмж хийх, олшруулах, түгээх,
3. Нөөшилсөн хүнсний ногоо үйлдвэрлэгчдийн дунд уулзалт хэлэлцүүлэг зохион байгуулах,
4. Шинээр 2 төрлийн инфографик мэдээлэл боловсруулах, хэвлүүлэх, түгээх,
5. Хэвлэгдсэн мэдээлэл сурталчилгааны материалыг аймаг, нийслэлийн ЭМГ-т хүргүүлэх,
6. Цахим хуудсаар иргэдэд мэдээлэл хүргэх,
7. Хэвлэл мэдээллийн байгууллагад мэдээлэл өгөх.

Хүлээгдэж буй үр дүн

1. Давсгүй хоол хийх видео зөвлөмж гаргаж, хэвлэл мэдээллийн байгууллага, цахим хуудсаар хүн амд хүргэсэн байна.
2. Нөөшилсөн ногоо үйлдвэрлэгчдийн давсны хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага дээшилнэ.
3. Сурталчилгааны материал нэр төрөл, хүртээмж нэмэгдэнэ.
4. Давсны зохистой хэрэглээний талаарх хүн амын мэдлэг, хандлага дээшилнэ.
5. Мэдээлэл, сурталчилгааны 7 хоногийн англи, монгол тайлан гарна.

Хянасан:

Г.Цагаанхүү, Дэд захирал

Ж.Батжаргал, ХСА-ны дарга

Боловсруулсан:

Б.Энхтунгалаг, ХСА-ны ЭША

М.Даваасүрэн, ХСА-ны ЭША

БАТЛАВ
НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮНДЭСНИЙ
ТӨВИЙН ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ

 Д.НАРАНТУЯА

2020 оны 01 дүгээр сарын 31-ны өдөр

**“ДАВСНЫ МЭДЭЭЛЭЛ, СУРТАЛЧИЛГААНЫ ДОЛОО ХОНОГ”-ИЙГ
ТЭМДЭГЛЭН ӨНГӨРҮҮЛЭХ АЖЛЫН ЗАРДЛЫН ТӨСӨВ**

Д/д	Зориулалт	Төсвийн задаргаа	Төлөвлөсөн /төг/	Баталсан /төг/
1.	Постер, баннер хэвлэх	Постер хэвлэх 1800төг*350ш	630 000	
		Баннер хэвлэх 21000төг*3м2	63 000	
		Дүн	693 000	
2.	2 төрлийн инфографик хийх, хэвлүүлэх	Боловсруулах 25000төг*2 төрөл	50 000	
		Хэвлэлийн эх бэлтгэл 25000төг*2 төрөл	50 000	
		Хянах 15000төг*2 төрөл	30 000	
		Хэвлэх зардал 1800төг*400ш*2 төрөл	1 440 000	
		Дүн	1 570 000	
3.	Давсгүй хоол хийх видео хийх	Хүнсний материал худалдан авах 32000төг*3 хоол	96 000	
		Гал тогоо, тоног төхөөрөмжийн түрээс 40000төг*3 цаг	120 000	
		Тогоочийн цагийн хөлс 45000төг*3цаг	135 000	
		Зураг авалт, монтаж	800 000	
		Видео хувилах 2500төг*102%	255 000	
		Дүн	1 406 000	
4.	Нөөшилсөн хүнсний ногоо үйлдвэрлэгчдийн уулзалт хэлэлцүүлэг зохион байгуулах	Бичгийн хэрэгслэл 5000төг*40хүн	200 000	
		Цай, кофе, ус 9000төг*40 хүн	360 000	
		Сургалтын байр 40000төг*4 цаг	160 000	
		Багшийн цагийн хөлс 45000төг*4цаг	180 000	
		Зохицуулагч 20000төг*1 өдөр	20 000	
		Туслах 13000төг*1 өдөр*2 хүн	26 000	
		Материал хувилах 100төг*20хуудас*40хүн	80 000	
		Дүн	1 026 000	
5.	Санхүүгийн болон үйл ажиллагааны тайлан бичих, орчуулах, хянах	Санхүүгийн болон үйл ажиллагааны тайлан бичих 15000төг*10 хуудас	150000	
		Санхүүгийн болон үйл ажиллагааны тайлан хянах 15000төг*10 хуудас*3 хүн	450000	
		Тайлан орчуулах 40000төг*10хуудас	400000	
		Орчуулга хянах 18000төг*10 хуудас	180000	
		Дүн	1 180 000	
6.	Бусад зардал	Харилцаа холбоо, А4 цаас, принтрийн хор, хатуу хавтас, үдээс болон бусад	125 000	
НИЙТ ДҮН			6 000 000	

Хянасан:

А.Болор-Эрдэнэ, Ахлах нягтлан бодогч

Боловсруулсан:

Ж.Батжаргал, ХСА-ны дарга

Б.Энхтунгалаг, ХСА-ны ЭША

БАТЛАВ
НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮНДЭСНИЙ
ТӨВИЙН ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ

Д.НАРАНТУЯА

2020 оны 01 дүгээр сарын 31-ны өдөр

**“ДАВСНЫ МЭДЭЭЛЭЛ, СУРТАЛЧИЛГААНЫ ДОЛОО ХОНОГ”-ИЙГ
ТЭМДЭГЛЭН ӨНГӨРҮҮЛЭХ АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Д/д	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Хугацаа	Хариуцах байгууллага	Албан тушаалтан
1.	Шинээр 2 төрлийн инфографик мэдээлэл боловсруулах, эх бэлтгэх	03-07/II	НЭМҮТ-ХСА, ЭМДӨУСА	М.Даваасүрэн Д.Ганболор З.Баатарзолбоо
2.	2 төрлийн инфографик хэвлүүлэх	10-14/II	НЭМҮТ-ХСА, ЭМДӨУСА	Д.Ганболор З.Ганхуяг П.Лхагвагарав
3.	Уриа постер орчуулах	10-14/II	НЭМҮТ-ХСА	Д.Ганболор
4.	Уриа постер хэвлүүлэх	17-21/II	НЭМҮТ-ХСА, ЭМДӨУСА	П.Лхагвагарав З.Баатарзолбоо З.Ганхуяг
5.	Аймаг, нийслэлийн ЭМГ-т мэдээллэл сурталчилгааны материал хүргүүлэх	17-21/II	НЭМҮТ-ХСА	М.Даваасүрэн
6.	Аймаг, нийслэлийн ЭМГ-т удирдамж боловсруулж албан тоотойр хүргүүлэх	02-06/III	НЭМҮТ-ХСА	М.Даваасүрэн
7.	Баннер хэвлүүлэх	04-05/III	НЭМҮТ-ХСА	М.Даваасүрэн
8.	Хэвлэлийн мэдээ бэлтгэх	06/III	НЭМҮТ-ХСА	Д.Ганболор Б.Энхтунгалаг
9.	Хэвлэлийн бага хурал зохион байгуулах	04-05/III	НЭМҮТ-ХСА, ЭМДӨУСА	Д.Ганболор Б.Энхтунгалаг С.Сарантуяа
10.	Нийгмийн цахим сүлжээгээр мэдээлэл, сурталчилгаа хийх	09-15/III	НЭМҮТ-ХСА, ЭМДӨУСА	М.Даваасүрэн Д.Ганболор С.Сарантуяа Б.Батжаргал
11.	Давсгүй хоол хийх зөвлөмж видео бичлэг хийх	02-06/III	НЭМҮТ-ХСА, ЭМДӨУСА, “Гүн-Шим” сургалт үйлдвэрлэлийн төв	М.Даваасүрэн Ш.Эрдэнэхүү Л.Тэмүүжин П.Лхагвагарав
12.	Давсгүй хоол хийх зөвлөмж видео бичлэг хийх, хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудад хүргүүлэх	09/III	НЭМҮТ-ХСА	М.Даваасүрэн П.Лхагвагарав Д.Ганболор
13.	Нөөшилсөн хүнсний ногоо үйлдвэрлэгчдийн уулзалт хэлэлцүүлэгийн бэлтгэл ажил	10-12/III	НЭМҮТ-ХСА	Д.Ганболор П.Лхагвагарав
14.	Нөөшилсөн хүнсний ногоо үйлдвэрлэгчдийн уулзалт хэлэлцүүлэг хийх	13/III	НЭМҮТ-ХСА	Б.Энхтунгалаг Д.Ганболор П.Лхагвагарав

15.	Хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, нийгмийн цахим сүлжээгээр мэдээлэл, сурталчилгаа хийх	09-15/III	ЭМЯ, ХХААХҮЯ, МХЕГ, НЭМҮТ-ХСА	Б.Бямбатогтох Б.Энхтунгалаг Б.Даваадулам М.Даваасүрэн Д.Ганболор
16.	Мэдээлэл, сурталчилгааны 7 хоногийн мөнгөн урьдчилгааны тайлан гаргах	16-27/III	НЭМҮТ-ХСА	М.Даваасүрэн
17.	Мэдээлэл, сурталчилгааны 7 хоногийн үйл ажиллагааны тайлан бичих	16-20/III	НЭМҮТ-ХСА	Д.Ганболор
18.	Мэдээлэл, сурталчилгааны 7 хоногийн мөнгөн урьдчилгаа болон үйл ажиллагааны тайлан хянах	23-27/III	НЭМҮТ-ХСА	Б.Энхтунгалаг
19.	Мэдээлэл, сурталчилгааны 7 хоногийн тайлан орчуулах	27/III-03/IV	НЭМҮТ-ХСА	Ж.Баясгалан Б.Энхтунгалаг
20.	Мэдээлэл, сурталчилгааны 7 хоногийн үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайланг ДЭМБ-д хүлээлгэн өгөх	03-09/IV	НЭМҮТ-ХСА	Б.Энхтунгалаг М.Даваасүрэн

Хянасан:

Г.Цагаанхүү, Дэд захирал

Ж.Батжаргал, ХСА-ны дарга

Боловсруулсан:

Б.Энхтунгалаг, ХСА-ны ЭША

М.Даваасүрэн, ХСА-ны ЭША

**NATIONAL CENTER FOR PUBLIC HEALTH
MINISTRY OF HEALTH**

13381 Peace Avenue 17, Bayanzurkh district,
Ulaanbaatar, Mongolia
Tel/Fax: (976-11) 45-86-45
E-mail: info@ncph.gov.mn,
<http://www.ncph.gov.mn>

Date 03. Feb. 2020.
Ref. 04

To: WHO Country Office in Mongolia

Attn: Dr. Sergey Diorditsa, WHO Representative

From: Dr. Narantuya D. MD, PhD, General Director of National Center for Public Health

Subject: Salt awareness week activities

Dear: Dr. Sergey Diorditsa,

I would like to thank you for continued support salt reduction activities. We are submitting the guideline for salt awareness week activities to be implement from 09 March to 10 April, 2020.

Thank you for your kind cooperation!

Yours sincerely,

Narantuya Davaakhuu MD., PhD

PRESS NEWS

“ТАНЫ ХУДАЛДАН АВДАГ ХҮНСЭНД ХЭР ЗЭРЭГ ИХ ДАВС НУУГДАЖ БАЙГААГ МЭДЭХ ҮҮ?”

*Давсны мэдээлэл, сурталчилгааны Дэлхийн долоо хоног
(2020 оны 03 дугаар сарын 09-ны өдрөөс 15)*

Монгол Улсын хүн амын нийт нас баралтын 78.9%-ийг халдварт бус өвчин (ХБӨ) эзэлж, 15-64 насны 3 хүн тутмын нэг 70 нас хүрэхээсээ өмнө зүрх судасны өвчин, чихрийн шижин, хавдарын шалтгаанаар нас барах эрсдэлтэй байна. Насанд хүрсэн 10 хүн тутмын найм нь хоногт 5 граммаас их (дунджаар 11 г) давс хэрэглэж, үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан хүнсний 83.6%, хоол үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний 81.6% нь давс ихтэй байна.

НҮБ-ын “2030 он хүртэлх Тогтвортой хөгжлийн зорилт”-д 2025 гэхэд дэлхийн хүн амын давсны хэрэглээг 30%-иар бууруулахаар, Монгол Улсын “Давсны хэрэглээг бууруулах үндэсний стратеги (2015-2025)”-д хүн амын давсны хэрэглээг 2025 он гэхэд 2013 оны түвшингээс 30%-иар, үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан хүнсний бүтээгдэхүүний давсны агууламжийг 40%-иар, хоолны үйлвэрлэлийн бүтээгдэхүүний давсны агууламжийг 40%-иар бууруулахаар тус тус заасан.

“Давс ба эрүүл мэнд” Дэлхийн хөдөлгөөний санаачлагаар 2005 оноос хойш “Давсны мэдээлэл сурталчилгааны Дэлхийн 7 хоног”-ийг дэлхийн улс орнууд жил бүрийн 3 дугаар сард тэмдэглэдэг. Монгол Улс “Давс ба эрүүл мэнд” Дэлхийн хөдөлгөөнд 2012 онд нэгдэн орж “Давсны мэдээлэл сурталчилгааны Дэлхийн 7 хоног” компанит ажлыг жил бүрийн 3 дугаар сард тэмдэглэж ирсэн.

Энэ жил Дэлхийн бусад улс орны нэгэн адил давсны мэдээлэл сурталчилгааны Дэлхийн 7 хоногийг **“Таны худалдан авдаг хүнсэнд хэр зэрэг их давс нуугдаж байгааг мэдэх үү?”** уриан дор 2020 оны 03 дугаар сарын 09-ны өдрөөс 15-ны хооронд зохион байгуулж байгаа ба COVID-19 халдварын болзошгүй эрдслээс сэргийлэх үүднээс мэдээлэл сурталчилгааны ажлыг нийгмийн цахим сүлжээгээр хийгдэнэ.

“Таны худалдан авдаг хүнсэнд хэр зэрэг их давс нуугдаж байгааг мэдэх үү?” давсны мэдээлэл сурталчилгааны Дэлхийн 7 хоногийг өөрийн орон нутагт хэрхэн зохион байгуулах талаар 2020 оны 03 сарын 05-ны өдөр НЭМҮТ-өөс аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газарт удирдамж хүргүүлээд байна.

Үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан хүнсний бүтээгдэхүүн, хоолны давсыг багасгах, хүн амын давсны хэрэглээг бууруулах нь халдварт бус өвчний өвчлөл, цаг бус нас баралтаас сэргийлэх, улмаар хөдөлмөрийн бүтээмж, дотоодын нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэхэд чухал ач холбогдолтойг дэлхийн улс орнуудын туршлага харуулж байна.

ТА, цайгаа давсгүй увал давсны хэрэглээгээ 2 граммаар багасгаж чадна.

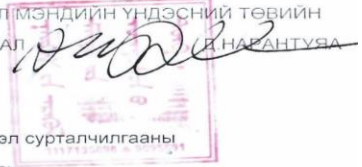
ТА, хүнсний бүтээгдэхүүний шошгын шим тэжээлийн мэдээллийг шалгаж давс (натри) хамгийн багатайг нь сонгоорой.

ТА, Хоол идэхийн өмнө эсвэл идэж байх үедээ давс ихтэй хоол амтлагч битгий хэрэглээрэй.

Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв

НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН
ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ

"Таны худалдан авч буй хүнсэнд хэр их давс нуугдаж байгааг мэдэхүү" давсны мэдээлэл сурталчилгааны

7 хоногийн үеэр тараах МСС-ны материалын хуваарь

№	MCC	Аймаг, дүүрэг											Нийт
		"Та битий маргаарай" инфографик	"Би хоолны давсаа багагаж чадна" инфографик	"Шаржигнуур төмс, бэлэн гоимон, кетчүл бага хэрэглэхийн учир шалтгаан та мэдэхүү" инфографик	Давсны хэрэглээгээ багасгахын ач холбогдол инфографик	Давс нагаад хүний эрүүл мэндэд юу вэ? инфографик	"Давсыг юугаар орлуулж болохыг та мэдэх үү" инфографик	"Давс ихтэй хүнс, хоол нь цусны даралт ихэсгэнэ" инфографик	Давс багатай хоолны жор гарын авлага	Давсны хэрэглээ ба эрүүл мэнд" постер	Таны худалдан авч буй хүнсэнд хэр их давс нуугдаж байгааг мэдэх үү" постер	Давсны хэрэглээ ба таны хүүхдийн эрүүл мэнд" нугалбар	
1	Архангай	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
2	Өвөрхангай	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
3	Баян-Өлгий	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
4	Булган	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
5	Говь-Алтай	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
6	Баянхонгор	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
7	Дархан-Уул	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
8	Дорноговь	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
9	Дорнод	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
10	Дундговь	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
11	Завхан	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
12	Орхон	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
13	Өвөрхангай	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
14	Өмнөговь	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
15	Сүхбаатар	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
16	Сэлэнгэ	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
17	Төв	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
18	Увс	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
19	Хөвд	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
20	Хөвсгөл	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
21	Хэнтий	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
22	Хан-Уул	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
23	Чингэлтэй	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
24	Сонгинохайрхан	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
25	Баянзүрх	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
26	Баянгол	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
27	Сүхбаатар	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
28	Налайх	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
29	Багануур	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
30	Багахангай	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
31	НЭМГ	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
32	НЭМҮТ	20	20	20	20	20	10	10	5	5	2	5	137
	Нийт	640	640	640	640	640	320	320	160	160	64	160	4384

Хянасан:

Д. Батжаргал, ХСА-ны дарга

Хуваарь гаргасан:

П. Лхагвагарав, ХСА-ны ЭША